

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 26. aprila 2022 *

„Ničnostna tožba – Direktiva (EU) 2019/790 – Člen 17(4)(b) in (c), in fine – Člen 11 in člen 17(2) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah – Svoboda izražanja in obveščanja – Varstvo intelektualne lastnine – Obveznosti ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu – Predhodni samodejni nadzor (filtriranje) vsebin, ki jih na splet dajo uporabniki“

V zadevi C-401/19,

zaradi ničnostne tožbe na podlagi člena 263 PDEU, vložene 24. maja 2019,

Republika Poljska, ki jo zastopajo B. Majczyna, M. Wiącek in J. Sawicka, agenti, skupaj z J. Barskim, strokovnjakom,

tožeča stranka,

proti

Evropskemu parlamentu, ki ga zastopajo D. Warin, S. Alonso de León in W. D. Kuzmienko, agenti,

Svetu Evropske unije, ki ga zastopajo M. Alver, F. Florindo Gijón in D. Kornilaki, agenti,

toženi stranki,

ob intervenciji

Kraljevine Španije, ki sta jo sprva zastopala S. Centeno Huerta in J. Rodríguez de la Rúa Puig, nato J. Rodríguez de la Rúa Puig, agenta,

Francoske republike, ki jo zastopata A.-L. Desjonquères in A. Daniel, agentki,

Portugalske republike, ki so jo sprva zastopali M. A. Capela de Carvalho Galaz Pimenta, P. Barros da Costa, P. Salvação Barreto in L. Inez Fernandes, nato M. A. Capela de Carvalho Galaz Pimenta, P. Barros da Costa in P. Salvação Barreto, agenti,

Evropske komisije, ki jo zastopajo F. Erlbacher, S. L. Kaléda, J. Samnadda in B. Sasinowska, agenti,

intervenientke,

* Jezik postopka: poljščina.

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi K. Lenaerts, predsednik, A. Arabadjiev, predsednik senata, K. Jürimäe, predsednica senata, C. Lycourgos, E. Regan, S. Rodin, predsedniki senatov, M. Ilešič (poročevalec), J.-C. Bonichot, M. Safjan, F. Biltgen in P. G. Xuereb, sodniki,

generalni pravobranilec: H. Saugmandsgaard Øe,

sodna tajnica: L. Carrasco Marco, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 10. novembra 2020,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 15. julija 2021

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Republika Poljska s tožbo Sodišču primarno predlaga, naj razglasi točki (b) in (c), in fine, člena 17(4) Direktive (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL 2019, L 130, str. 92) za nični in, podredno, če bi Sodišče menilo, da teh določb ni mogoče ločiti od preostalih določb člena 17 Direktive 2019/790, ne da bi se ta člen vsebinsko spremenil, razglasi navedeni člen 17 v celoti za ničn.

Pravni okvir

Listina

- 2 Člen 11(1) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina) določa:
„Vsakdo ima pravico do svobodnega izražanja. Ta pravica vključuje svobodo mnenja ter sprejemanja in širjenja vesti ali idej brez vmešavanja javnih organov in ne glede na državne meje.“
- 3 Člen 17(2) Listine določa, da je „[z]agotovljeno [...] varstvo intelektualne lastnine“.
- 4 Člen 52(1) in (3) Listine določa:
„1. Kakršno koli omejevanje uresničevanja pravic in svoboščin, ki jih priznava ta listina, mora biti predpisano z zakonom in spoštovati bistveno vsebino teh pravic in svoboščin. Ob upoštevanju načela sorazmernosti so omejitve dovoljene samo, če so potrebne in če dejansko ustrezajo ciljem splošnega interesa, ki jih priznava [Evropska u]nija, ali če so potrebne zaradi zaščite pravic in svoboščin drugih.
[...]
3. Kolikor ta listina vsebuje pravice, ki ustrezajo pravicam, zagotovljenim z Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin [(EKČP)], sta vsebina in obseg teh pravic enaka

kot vsebina in obseg pravic, ki ju določa navedena konvencija. Ta določba ne preprečuje širšega varstva po pravu Unije.“

- 5 V skladu s členom 53 Listine se „[n]obena določba te listine [...] ne sme razlagati kot omejevanje ali zoževanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki jih, na njihovem področju uporabe, priznavajo pravo Unije, mednarodno pravo in mednarodni sporazumi, katerih pogodbenica je Unija ali vse države članice, predvsem [EKČP] ter ustave držav članic.“

Direktiva 2000/31/ES

- 6 Člen 14(1) Direktive 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (Direktiva o elektronskem poslovanju) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 25, str. 399), določa:

„Države članice zagotovijo, da ponudnik storitve, če se storitev informacijske družbe nanaša na shranjevanje podatkov, ki jih zagotovi prejemnik storitve, ni odgovoren za podatek, ki ga je shranil na zahtevo prejemnika storitve, pod pogojem, da:

- (a) ponudnik dejansko ne ve za nezakonito dejavnost ali podatek in mu glede odškodninskih zahtevkov niso znana dejstva ali okoliščine, iz katerih je očitno, da gre za nezakonito dejavnost ali podatek,

ali

- (b) ponudnik, takoj ko za to izve ali se tega zave, nemudoma ukrepa in odstrani ali onemogoči dostop do podatka.“

Direktiva 2001/29/ES

- 7 Člen 3(1) Direktive 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 230) določa:

„Države članice predvidijo za avtorje izključno pravico, da dovolijo ali prepovejo vsakršno obliko priobčenja njihovih del javnosti, po žici ali na brezžični način, vključno z dajanjem svojih del na voljo javnosti tako, da imajo člani javnosti do njih dostop s kraja in v času, ki si ju izberejo sami.“

Direktiva 2019/790

- 8 V uvodnih izjavah 2, 3, 61, 65, 66, 70 in 84 Direktive 2019/790 je navedeno:

„(2) Direktive, ki so bile sprejete na področju avtorske in sorodnih pravic, prispevajo k delovanju notranjega trga, zagotavljajo visoko stopnjo varstva imetnikov pravic, olajšujejo ureditev pravic in vzpostavljajo okvir, v katerem lahko pride do izkoriščanja del in drugih varovanih predmetov varstva. Ta harmonizirani pravni okvir prispeva k dobremu delovanju notranjega trga ter spodbuja inovacije, ustvarjalnost, naložbe in ustvarjanje novih vsebin, tudi v digitalnem okolju, da bi se preprečila razdrobljenost notranjega trga. Varstvo, ki ga

zagotavlja ta pravni okvir, prispeva tudi k doseganju cilja Unije glede spoštovanja in spodbujanja kulturne raznolikosti ter hkrati skupno kulturno dediščino postavlja v ospredje. [...]

- (3) S hitrim tehnološkim razvojem se še naprej spreminja tudi način ustvarjanja, produciranja, distribucije in izkoriščanja del in drugih predmetov varstva. Še naprej se pojavljajo novi poslovni modeli in novi akterji. Zadevna zakonodaja mora ustrezati tudi prihodnjim razmeram, da ne bi omejevala tehnološkega razvoja. Cilji in načela okvira Unije za avtorsko pravico ostajajo ustrezni. [...] [Vendar je] obstoječi okvir Unije za avtorsko pravico na nekaterih področjih treba prilagoditi in dopolniti, hkrati pa ohraniti visoko stopnjo varstva avtorske in sorodnih pravic. [...]

[...]

- (61) V zadnjih letih je postalo delovanje trga s spletno vsebino kompleksnejše. Storitve deljenja vsebin na spletu, ki omogočajo dostop do velike količine avtorsko varovanih vsebin, ki jih na strežnik naložijo njihovi uporabniki, so postale glavni vir dostopa do spletnih vsebin. Spletne storitve so sredstvo za zagotavljanje širšega dostopa do kulturnih in ustvarjalnih del, kulturnemu in ustvarjalnemu sektorju pa ponujajo odlične priložnosti za razvoj novih poslovnih modelov. Toda čeprav omogočajo raznolikost in lahek dostop do vsebin, prinašajo tudi izzive, če se avtorsko varovane vsebine na strežnik naložijo brez predhodnega dovoljenja imetnikov pravic. Pravna negotovost obstaja tudi glede tega, ali ponudniki te storitve spadajo na področje uporabe aktov o avtorski pravici in je treba zanje pridobiti dovoljenje imetnikov pravic za vsebine, ki jih njihovi uporabniki naložijo na strežnik brez ustreznih pravic na teh vsebinah, ne da bi to posegalo v uporabo izjem in omejitev, ki jih določa pravo Unije. Ta negotovost vpliva na zmožnost imetnikov pravic, da ugotovijo, ali in pod katerimi pogoji se uporabljajo njihova dela ali drugi predmeti varstva, ter njihovo zmožnost, da bodo zanje dobili ustrezno plačilo. Zato je treba spodbujati razvoj trga za licenciranje med imetniki pravic in ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu. Ti licenčni sporazumi bi morali biti pravični in ohranjati razumno ravnovesje med obema strankama. Imetniki pravic bi morali prejeti ustrezno plačilo za uporabo njihovih del ali drugih predmetov varstva. Ker pa te določbe ne bi smele vplivati na pogodbeno svobodo, imetnikov pravic ne bi smeli biti obvezati, da dajo dovoljenje ali sklepajo licenčne sporazume.

[...]

- (65) Kadar so ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu v skladu s pogoji iz te direktive odgovorni za dejanja priobčitve javnosti ali dajanje na voljo javnosti, se člen 14(1) Direktive [2000/31] ne uporablja za odgovornost, ki izhaja iz določbe te direktive o uporabi varovane vsebine s strani ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu. To ne bi smelo vplivati na uporabo člena 14(1) Direktive [2000/31] za te ponudnike storitev za namene, ki ne spadajo na področje uporabe te direktive.
- (66) Ob upoštevanju, da ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu omogočajo dostop do vsebin, ki jih na strežnik niso naložili sami, ampak njihovi uporabniki, je primerno poskrbeti za poseben mehanizem odgovornosti za namene te direktive za primere, v katerih ni bilo dano dovoljenje. [...] Če ponudniki storitev ne prejmejo dovoljenja, se morajo v skladu z visokimi panožnimi standardi poklicne skrbnosti po najboljših močeh prizadevati prepričati, da bi bila z njihovimi storitvami na voljo nedovoljena dela in drugi

predmeti varstva, ki so jih kot take opredelili ustrezni imetniki pravic. V ta namen bi morali imetniki pravic ponudnikom storitev zagotoviti ustrezne in potrebne informacije, pri čemer bi bilo treba med drugim upoštevati velikost imetnikov pravic ter vrsto njihovih del in drugih predmetov varstva. Ukrepi ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu, sprejeti v sodelovanju z imetniki pravic, ne bi smeli povzročiti nedostopnosti del, s katerimi se ne kršijo pravice, vključno z deli ali drugimi predmeti varstva, katerih uporabo zajema licenčni sporazum ali izjema ali omejitev avtorske in sorodnih pravic. Ti ukrepi tako tudi ne bi smeli vplivati na uporabnike, ki storitve deljenja vsebin na spletu uporabljajo za zakonito nalaganje na strežnik in dostopanje do informacij o takih storitvah.

Poleg tega obveznosti iz te direktive ne bi smele povzročiti, da bi države članice uvedle splošno obveznost spremljanja. Pri oceni, ali si je ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu v skladu z visokimi panožnimi standardi poklicne skrbnosti prizadeval po najboljših močeh, bi bilo treba upoštevati, ali je storil vse, kar bi storil skrben izvajalec storitev, da bi preprečil razpoložljivost nedovoljenih del ali drugih predmetov varstva na svojem spletnem mestu, ob upoštevanju najboljših praks v panogi in učinkovitosti sprejetih ukrepov glede na ustrezne dejavnike in okoliščine ter načela sorazmernosti. Za namene te ocene bi bilo treba upoštevati vrsto dejavnikov, kot je obseg storitve, najnovejši tehnološki razvoj obstoječih sredstev, vključno z morebitnim prihodnjim razvojem, da se prepreči razpoložljivost različnih vrst vsebin, in stroške teh sredstev za storitve. Odvisno od vrste vsebin bi bila lahko primerna in sorazmerna različna sredstva, s katerimi se preprečuje razpoložljivost nedovoljenih avtorsko varovanih vsebin, zaradi česar ni izključeno, da je mogoče v nekaterih primerih preprečiti razpoložljivost nedovoljenih vsebin, le če imetnik pravice o tem obvesti ponudnika. Vsi ukrepi, ki jih sprejmejo ponudniki storitev, bi morali biti glede na zastavljene cilje učinkoviti, vendar ne bi smeli presegati, kar je potrebno za zagotovitev, da nedovoljena dela in drugi predmeti varstva niso več na voljo.

[...]

- (70) Ukrepi, ki jih sprejmejo ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu v sodelovanju z imetniki pravic, ne bi smeli posegati v uporabo izjem ali omejitev avtorske pravice, zlasti tistih, ki zagotavljajo svobodo izražanja uporabnikov. Uporabniki bi morali imeti možnost, da na strežnik naložijo in dajo na voljo vsebine, ki jih ustvarijo uporabniki za posebne namene citiranja, kritike, ocene, karikature, parodije ali pastiša. To je zlasti pomembno za namene ravnovesja med temeljnimi pravicami iz [Listine], zlasti svobodo izražanja in svobodo umetnosti ter lastninsko pravico, vključno z intelektualno lastnino. Zato bi morale biti te izjeme in omejitve obvezne, da se zagotovi, da so uporabniki povsod po Uniji deležni enakega varstva. Pomembno je zagotoviti, da ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu vzpostavijo učinkovit mehanizem za pritožbe in povrnitev škode, ki bi podprl uporabo za te posebne namene.

Ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu bi morali vzpostaviti tudi učinkovite in hitre mehanizme za pritožbe in povrnitev škode, ki bi uporabnikom omogočili, da se pritožijo glede sprejetih ukrepov v zvezi z njihovimi na strežnik naloženimi vsebinami, zlasti kadar bi lahko imeli koristi od izjeme ali omejitve avtorske pravice v zvezi z na strežnik naloženo vsebino, ki je odstranjena ali do katere je dostop onemogočen. Vse pritožbe, ki se vložijo v okviru teh mehanizmov, bi bilo treba obravnavati brez nepotrebnega odlašanja, pri čemer bi morale biti predmet pregleda, ki ga izvajajo ljudje. Kadar imetniki pravic zahtevajo, da ponudniki storitev ukrepajo proti nalaganju na strežnik s strani uporabnika, na primer z onemogočenjem dostopa do naloženih vsebin ali njihovo odstranitvijo, bi morali ti imetniki pravic svojo zahtevo ustrezno utemeljiti. [...] Države članice bi morale tudi

zagotoviti, da imajo uporabniki dostop do mehanizmov za povrnitev škode v okviru izvensodnega reševanja sporov. Takšni mehanizmi bi morali omogočati nepristransko reševanje sporov. Uporabniki bi tudi morali imeti dostop do sodišča ali drugega pristojnega pravosodnega organa za uveljavljanje izjeme ali omejitve avtorske in sorodnih pravic.

[...]

- (84) Ta Direktiva spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, ki so priznana zlasti v Listini. Tako bi bilo treba to direktivo razlagati in uporabljati v skladu z navedenimi pravicami in načeli.“
- 9 Člen 1 Direktive 2019/790, naslovljen „Predmet urejanja in področje uporabe“, v odstavku 1 določa, da ta direktiva določa pravila, katerih namen je nadaljnja harmonizacija prava Unije, ki se uporablja za avtorsko in sorodne pravice v okviru notranjega trga, ob upoštevanju zlasti digitalnih in čezmejnih načinov uporabe varovanih vsebin, določa pa tudi pravila o izjemah in omejitvah avtorske in sorodnih pravic, o olajšanju licenciranja ter pravila, katerih namen je zagotavljati dobro delujoč trg za izkoriščanje del in drugih predmetov varstva. V odstavku 2 tega člena je navedeno, da Direktiva 2019/790 načeloma ne posega v obstoječa pravila iz trenutno veljavnih direktiv na tem področju, med drugim direktiv 2000/31 in 2001/29.
- 10 V členu 2, točka 6, prvi pododstavek, te direktive je za uporabo v navedeni direktivi opredeljen pojem „ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu“, ki „pomeni ponudnika storitve informacijske družbe, katere glavni namen ali eden od glavnih namenov je shranjevati večjo količino avtorsko varovanih del ali drugih varovanih predmetov varstva, ki jih na strežnik naložijo uporabniki, in javnosti ponujati dostop do njih, ki jih organizira in promovira za namene ustvarjanja dobička“. Drugi pododstavek te določbe iz tega pojma izključuje „ponudnik[e] storitev, kot so nepridobitne spletne enciklopedije, nepridobitne izobraževalne in znanstvene baze, platforme za razvoj in skupno rabo odprtokodne programske opreme, ponudniki elektronskih komunikacijskih storitev [...], spletne tržnice in storitve v oblaku med podjetji ter storitve v oblaku, ki uporabnikom omogočajo nalaganje vsebin za lastno uporabo na strežnik“.
- 11 Člen 17 navedene direktive, naslovljen „Uporaba varovanih vsebin s strani ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu“, je edina določba iz poglavja 2, naslovljenega „Določeni načini uporabe varovanih vsebin s strani spletnih storitev“, ki je umeščeno pod naslov IV te direktive „Ukrepi za oblikovanje dobro delujočega trga za avtorsko pravico“. Ta člen 17 določa:

„1. Države članice zagotovijo, da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu izvaja dejanje priobčitve javnosti ali dajanje na voljo javnosti za namene te direktive, kadar javnosti omogoči dostop do avtorsko varovanih del ali drugih varovanih predmetov varstva, ki jih na strežnik naložijo njegovi uporabniki.

Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu zato pridobi dovoljenje imetnikov pravic iz člena 3(1) in (2) Direktive [2001/29], na primer s sklenitvijo licenčnega sporazuma, da lahko dela ali druge predmete varstva priobči javnosti ali da na voljo javnosti.

2. Države članice zagotovijo, da kadar ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu pridobi dovoljenje, na primer s sklenitvijo licenčnega sporazuma, to dovoljenje zajema tudi dejanja uporabnikov storitev iz področja uporabe člena 3 Direktive [2001/29], kadar ne delujejo na komercialni podlagi ali kadar njihova dejavnost ne ustvarja znatnih prihodkov.

3. Kadar ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu v skladu s pogoji iz te direktive izvaja dejanje priobčitve javnosti ali dajanje na voljo javnosti, se omejitev odgovornosti iz člena 14(1) Direktive [2000/31] ne uporablja za primere, ki jih zajema ta člen.

Prvi pododstavek tega odstavka ne vpliva na morebitno uporabo člena 14(1) Direktive [2000/31] za te ponudnike storitev za namene, ki ne spadajo na področje uporabe te direktive.

4. Če se dovoljenje ne podeli, so ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu odgovorni za nedovoljena dejanja priobčitve javnosti, vključno z dajanjem na voljo javnosti, avtorsko varovanih del in drugih predmetov varstva, razen če ponudniki storitev dokažejo, da so:

- (a) si po najboljših močeh prizadevali za pridobitev dovoljenja in
- (b) si po najboljših močeh in v skladu z visokimi panožnimi standardi poklicne skrbnosti prizadevali, da bi zagotovili nerazpoložljivost specifičnih del in drugih predmetov varstva, za katere so imetniki pravic ponudnikom storitev zagotovili ustrezne in potrebne informacije, in v vsakem primeru
- (c) po prejemu zadostno utemeljenega obvestila imetnikov pravic ravnali hitro, da so odstranili priglašena dela ali druge predmete varstva s svojih spletnih mest ali onemogočili dostop do njih, ter si po najboljših močeh prizadevali preprečiti prihodnja nalaganja na strežnik v skladu s točko (b).

5. Pri ugotavljanju, ali ponudnik storitev izpolnjuje svoje obveznosti iz odstavka 4, in glede na načelo sorazmernosti, se med drugim upoštevajo naslednji elementi:

- (a) vrsto, občinstvo in obseg storitev ter vrsto del ali drugih predmetov varstva, ki so jih na strežnik naložili uporabniki storitve, ter
- (b) razpoložljivost ustreznih in učinkovitih sredstev in njihovih stroškov za ponudnike storitev.

6. Države članice zagotovijo, da so v primeru novih ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu, katerih storitve so bile javnosti v Uniji na voljo manj kot tri leta in katerih letni promet je manjši od 10 milijonov EUR, izračunan v skladu s Priporočilom Komisije 2003/361/ES [z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij (UL 2003, L 124, str. 36)], pogoji, ki se zanje uporabljajo v okviru ureditve odgovornosti iz odstavka 4, omejeni na skladnost s točko (a) odstavka 4 in da ob prejemu zadostno utemeljenega obvestila hitro onemogočijo dostop do priglašanih del ali drugih predmetov varstva ali odstranijo ta dela ali druge predmete varstva s spletnih mest.

Če povprečno število enkratnih obiskovalcev teh ponudnikov storitev v enem mesecu presega 5 milijonov, izračunano na podlagi prejšnjega koledarskega leta, morajo tudi dokazati, da so si po svojih najboljših močeh prizadevali preprečiti nadaljnja nalaganja priglašanih del in drugih predmetov varstva, za katera so imetniki pravic predložili ustrezne in potrebne informacije, na strežnik.

7. Sodelovanje med ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu in imetniki pravic ne sme povzročiti preprečitve razpoložljivosti del ali drugih predmetov varstva, ki jih na strežnik naložijo uporabniki, ki ne kršijo avtorske in sorodnih pravic, tudi kadar za takšna dela ali druge predmete varstva velja izjema ali omejitev.

Države članice zagotovijo, da se lahko uporabniki v vsaki državi članici zanesejo na vse naslednje obstoječe izjeme ali omejitve pri nalaganju na strežnik in dajanju na voljo vsebin, ki jih ustvarijo uporabniki na področju storitev deljenja vsebin na spletu:

- (a) citati, kritika, ocena;
- (b) uporaba v namene karikature, parodije ali pastiša.

8. Uporaba tega člena ne sme privedi do splošne obveznosti spremljanja.

Države članice zagotovijo, da ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu imetnikom pravic na njihovo zahtevo zagotovijo ustrezne informacije o delovanju njihovih praks v zvezi s sodelovanjem iz odstavka 4 in, če so licenčni sporazumi sklenjeni med ponudniki storitev in imetniki pravic, informacije o uporabi vsebin, zajetih v sporazumih.

9. Države članice zagotovijo, da ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu zagotovijo učinkovit in hiter mehanizem za pritožbe in povrnitev škode, ki je uporabnikom njihovih storitev na voljo v primeru sporov glede odstranitve del ali drugih predmetov varstva, ki so bili naloženi na strežnik, oziroma onemogočenjem dostopa do njih.

Kadar imetniki pravic zahtevajo, da se onemogoči dostop do specifičnih del ali drugih predmetov varstva ali da se ta specifična dela ali drugi predmeti varstva odstranijo, ustrezno utemeljijo svoje zahteve. Pritožbe, predložene v okviru mehanizma iz prvega pododstavka, se obravnavajo brez nepotrebnega odlašanja, odločitve o odstranitvi ali onemogočanju dostopa do na strežnik naloženih vsebin pa so predmet pregleda, ki ga izvajajo ljudje. Države članice zagotovijo tudi, da so na voljo mehanizmi za povrnitev škode v okviru izvensodnega reševanja sporov. Takšni mehanizmi omogočajo nepristransko reševanje sporov in uporabniku ne odvzemajo pravnega varstva, ki ga zagotavlja nacionalno pravo, ter ne posegajo v pravice uporabnikov do uporabe učinkovitih pravnih sredstev pred sodiščem. Države članice tudi zagotovijo, da imajo uporabniki dostop do sodišča ali drugega pristojnega pravosodnega organa za uveljavljanje izjeme ali omejitve avtorske in sorodnih pravic.

Ta direktiva na noben način ne vpliva na zakonite načine uporabe, kot so načini uporabe na podlagi izjem ali omejitev iz prava Unije, in ne vodi v identifikacijo posameznih uporabnikov niti obdelavo osebnih podatkov, razen v skladu z Direktivo 2002/58/ES [Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2002 o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij (Direktiva o zasebnosti in elektronskih komunikacijah) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 29, str. 514)] in Uredbo (EU) 2016/679 [Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL 2016, L 119, str. 1)].

Ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu uporabnike v svojih splošnih pogojih obvestijo, da lahko uporabljajo dela in druge predmete varstva v skladu z izjemami ali omejitvami avtorske in sorodnih pravic iz prava Unije.

10. Od 6. junija 2019 Komisija v sodelovanju z državami članicami organizira dialoge z deležniki, v katerih se razpravlja o najboljših praksah za sodelovanje med ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu in imetniki pravic. Komisija ob posvetovanju s ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu, imetniki pravic, organizacijami uporabnikov in drugimi ustreznimi deležniki ter ob

upoštevanju rezultatov dialogov z deležniki izda smernice o uporabi tega člena, zlasti v zvezi s sodelovanjem iz odstavka 4. Pri razpravi o najboljših praksah se med drugim posebno pozornost nameni potrebi po iskanju ravnovesja med temeljnimi pravicami in uporabo izjem in omejitev. Za namene dialogov z deležniki imajo organizacije uporabnikov dostop do ustreznih informacij ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu o delovanju njihovih praks v zvezi z odstavkom 4.“

Predlogi strank in postopek pred Sodiščem

12 Republika Poljska Sodišču predlaga, naj:

- točko (b) člena 17(4) Direktive 2019/790 in točko (c), in fine, tega člena 17(4), to je v delu, v katerem se nanaša na besedilo „ter si po najboljših močeh prizadevali preprečiti prihodnja nalaganja na strežnik v skladu s točko (b)“, razglasi za nični;
- podredno, če bi Sodišče odločilo, da določb iz prejšnje alineje ni mogoče ločiti od preostalih določb iz člena 17 navedene direktive, ne da bi se spremenila njegova vsebina, ta člen razglasi za ničen v celoti;
- Evropskemu parlamentu in Svetu Evropske unije naloži plačilo stroškov.

13 Parlament Sodišču predlaga, naj tožbo zavrne kot neutemeljeno in Republiki Poljski naloži plačilo stroškov.

14 Svet Sodišču predlaga, naj predloge, ki so bili navedeni primarno, zavrže kot nedopustne ali tožbo v celoti zavrne kot neutemeljeno, Republiki Poljski pa naloži plačilo stroškov.

15 V skladu s členom 131(2) Poslovnika Sodišča je bila Kraljevini Španiji, Francoski republiki, Portugalski republiki in Evropski komisiji s sklepom predsednika Sodišča z dne 17. oktobra 2019 dovoljena intervencija v podporo predlogom Parlamenta in Sveta.

Tožba

Dopustnost

16 Parlament in Svet ob podpori Francoske republike in Komisije trdita, da predlog, ki je bil naveden primarno, ni dopusten, saj točk (b) in (c), in fine, člena 17(4) Direktive 2019/790 ni mogoče ločiti od preostalega dela tega člena 17.

17 V zvezi s tem je treba spomniti, da je razglasitev delne ničnosti akta Unije mogoča samo takrat, kadar je elemente, katerih ničnost se zahteva, mogoče ločiti od preostalega akta. Sodišče je že večkrat razsodilo, da ta zahteva po ločljivosti ni izpolnjena, če bi bila posledica delne ničnosti akta ta, da bi bilo spremenjeno njegovo bistvo (sodba z dne 8. decembra 2020, Poljska/Parlament in Svet, C-626/18, EU:C:2020:1000, točka 28 in navedena sodna praksa).

- 18 Prav tako je za preverjanje ločljivosti elementov akta Unije potrebna preučitev njihovega obsega, da bi bilo mogoče presoditi, ali bi razglasitev ničnosti teh elementov spremenila smisel in vsebino tega akta (sodba z dne 8. decembra 2020, Poljska/Parlament in Svet, C-626/18, EU:C:2020:1000, točka 29 in navedena sodna praksa).
- 19 Poleg tega je vprašanje, ali razglasitev delne ničnosti spreminja bistvo akta Unije, objektivno merilo, in ne subjektivno merilo, ki bi bilo povezano s politično voljo institucije, ki je sporni akt sprejela (sodba z dne 8. decembra 2020, Poljska/Parlament in Svet, C-626/18, EU:C:2020:1000, točka 30 in navedena sodna praksa).
- 20 Kot je generalni pravobranilec navedel v točki 44 sklepnih predlogov ter kot trdita Parlament in Svet, ki ju podpirata Francoska republika in Komisija, člen 17 Direktive 2019/790 za ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu uvaja novo ureditev odgovornosti, različne določbe tega člena pa tvorijo celoto in je njihov cilj, kot je razvidno iz uvodnih izjav 61 in 66 te direktive, vzpostaviti ravnovesje med pravicami in interesi teh ponudnikov, uporabnikov njihovih storitev in imetnikov pravic. Natančneje, posledica razglasitve ničnosti zgolj točk (b) in (c), in fine, člena 17(4) navedene direktive bi bila nadomestitev te ureditve odgovornosti z ureditvijo, ki bi bila občutno drugačna in hkrati za navedene ponudnike mnogo ugodnejša. S tako razglasitvijo delne ničnosti bi se zato spremenilo bistvo tega člena 17.
- 21 Iz tega izhaja, da točk (b) in (c), in fine, člena 17(4) Direktive 2019/790 ni mogoče ločiti od preostalega dela tega člena 17 in da zato predlog za razglasitev ničnosti zgolj teh določb, ki je naveden primarno, ni dopusten.
- 22 Ni pa sporno, da je člen 17 Direktive 2019/790, ki je v ločenem poglavju naslova IV te direktive, ki se nanaša na ukrepe za oblikovanje dobro delujočega trga za avtorsko pravico, mogoče ločiti od preostalega dela te direktive in da je zato predlog, da se ta člen 17 v celoti razglasi za ničen, ki ga je Republika Poljska navedla podredno, dopusten.

Vsebinska presoja

- 23 Republika Poljska v utemeljitev predlogov navaja edini tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev pravice do svobode izražanja in obveščanja, zagotovljene v členu 11 Listine.
- 24 Ta tožbeni razlog v bistvu temelji na trditvi, da so ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu za to, da bi bili oproščeni vsakršne odgovornosti za omogočanje dostopa javnosti do avtorsko varovanih del in drugih predmetov varstva, ki so jih njihovi uporabniki na strežnik naložili v nasprotju z avtorsko pravico, v skladu s členom 17(4)(b) in (c), in fine, Direktive 2019/790 zavezani, da preventivno nadzirajo vse vsebine, ki jih želijo njihovi uporabniki naložiti na splet. Za to bi morali uporabljati informacijskotehnološka orodja, ki omogočajo samodejno predhodno filtriranje teh vsebin. Ker naj bi bili s spornimi določbami ponudnikom storitev deljenja vsebin na spletu naloženi taki ukrepi preventivnega nadzora, ne da bi bila z njimi določena jamstva za zagotavljanje spoštovanja pravice do svobode izražanja in obveščanja, naj bi te sporne določbe pomenile omejitev izvajanja te temeljne pravice, ki ne spoštuje niti njene bistvene vsebine niti načela sorazmernosti in naj je zato ne bi bilo mogoče šteti za upravičeno.
- 25 Parlament in Svet ob podpori Kraljevine Španije, Francoske republike in Komisije izpodbijata utemeljenost tega edinega tožbenega razloga.

Ureditev odgovornosti, uvedena s členom 17 Direktive 2019/790

- 26 Najprej je treba spomniti, da je bila odgovornost ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu za omogočanje dostopa javnosti do varovanih vsebin, ki so jih na njihove platforme naložili uporabniki teh storitev in pri tem kršili avtorske pravice, do začetka veljavnosti člena 17 Direktive 2019/790 urejena s členom 3 Direktive 2001/29 in členom 14 Direktive 2000/31.
- 27 Prvič, Sodišče je v zvezi s tem razsodilo, da je treba člen 3(1) Direktive 2001/29 razlagati tako, da upravljavec platforme za deljenje videov oziroma platforme za gostovanje in deljenje datotek, na kateri lahko uporabniki nezakonito dajo varovane vsebine na voljo javnosti, ne izvaja „priobčitve“ teh vsebin „javnosti“ v smislu te določbe, razen če poleg zgolj dajanja na voljo platforme prispeva k temu, da se javnosti dostop do takih vsebin omogoči ob kršitvi avtorske pravice. Za to gre zlasti, če je ta upravljavec konkretno seznanjen z nezakonitim dajanjem varovane vsebine na voljo na njegovi platformi in je nemudoma ne zbriše ali onemogoči dostopa do nje, če navedeni upravljavec – čeprav ve ali bi moral vedeti, da na splošno uporabniki njegove platforme prek te platforme nezakonito dajejo varovane vsebine na voljo javnosti – ne izvaja ustreznih tehničnih ukrepov, ki se lahko od običajno skrbnega upravljavca v njegovem položaju pričakujejo za verodostojno in učinkovito zoperstavljanje kršitvam avtorske pravice na tej platformi, ali če sodeluje pri izbiri varovanih vsebin, ki se nezakonito priobčijo javnosti, na svoji platformi zagotavlja orodja, namenjena posebej nezakonitemu deljenju takih vsebin, ali vedé spodbuja taka deljenja, kar je lahko razvidno iz okoliščine, da je upravljavec sprejel poslovni model, ki uporabnike njegove platforme spodbuja k temu, da varovana dela na tej platformi nezakonito priobčijo javnosti (sodba z dne 22. junija 2021, YouTube in Cyando, C-682/18 in C-683/18, EU:C:2021:503, točka 102).
- 28 Drugič, Sodišče je ugotovilo, da dejavnost upravljavca platforme za deljenje videov ali platforme za gostovanje in deljenje datotek spada na področje uporabe člena 14(1) Direktive 2000/31, če ta upravljavec nima dejavne vloge, zaradi katere bi lahko poznal ali nadzoroval vsebine, naložene na njegovo platformo. Poleg tega mora tak upravljavec, da bi bil na podlagi člena 14(1)(a) te direktive izključen iz upravičenosti do oprostitve odgovornosti iz tega člena 14(1), vedeti za konkretna nezakonita dejanja svojih uporabnikov v zvezi z varovanimi vsebinami, ki so bile naložene na njegovo platformo (sodba z dne 22. junija 2021, YouTube in Cyando, C-682/18 in C-683/18, EU:C:2021:503, točki 117 in 118).
- 29 Vendar je zakonodajalec Unije, kot izhaja zlasti iz uvodnih izjav 61 in 66 Direktive 2019/790, menil, da je treba ob upoštevanju okoliščin, da je v zadnjih letih delovanje trga spletnih vsebin postalo zapleteno in da so storitve deljenja vsebin na spletu, ki omogočajo dostop do velike količine varovanih vsebin, postale glavni vir dostopa do spletnih vsebin, določiti poseben mehanizem odgovornosti za ponudnike teh storitev, da bi se spodbudil razvoj trga pravičnega licenciranja med imetniki pravic in temi ponudniki.
- 30 Zakonodajalec Unije je za ta novi mehanizem posebne odgovornosti določil omejeno področje uporabe in v členu 2, točka 6, prvi pododstavek, Direktive 2019/790 ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu opredelil kot ponudnika storitve informacijske družbe, katere glavni namen ali eden od glavnih namenov je shranjevati večjo količino avtorsko varovanih del ali drugih predmetov varstva, ki jih na strežnik naložijo uporabniki, in javnosti ponujati dostop do njih, ki jih organizira in promovira za namene ustvarjanja dobička. Zato se navedeni mehanizem ne nanaša na ponudnike storitev informacijske družbe, ki ne izpolnjujejo enega ali več meril iz te

določbe in zanje torej še naprej velja splošna ureditev odgovornosti iz člena 14 Direktive 2000/31 za storitve „gostiteljstva“ in, odvisno od primera, iz člena 3 Direktive 2001/29 v skladu s členom 1(2) Direktive 2019/790.

- 31 Poleg tega je ta zakonodajalec, prvič, z drugim pododstavkom navedenega člena 2, točka 6, zožil področje uporabe novega mehanizma posebne odgovornosti, uvedenega z Direktivo 2019/790, in drugič, s členom 17(6) te direktive omejil njegov obseg, ki za nekatere nove ponudnike načeloma izključuje uporabo določb navedene direktive, na katere se nanaša ničnostna tožba.
- 32 V zvezi s tem novim mehanizmom posebne odgovornosti člen 17(1) Direktive 2019/790 določa, da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu izvaja dejanje priobčitve javnosti ali dajanje na voljo javnosti za namene te direktive, kadar javnosti omogoči dostop do avtorsko varovanih del ali drugih predmetov varstva, ki jih na strežnik naložijo njegovi uporabniki, in da mora zato pridobiti dovoljenje imetnikov pravic, na primer s sklenitvijo licenčnega sporazuma.
- 33 Hkrati člen 17(3) Direktive 2019/790 za taka dejanja ponudniku storitev deljenja vsebin na spletu ne priznava privilegija oprostitve odgovornosti iz člena 14(1) Direktive 2000/31.
- 34 S členom 17(4) Direktive 2019/790 se uvaja ureditev posebne odgovornosti, če se dovoljenje ne podeli. Tako so v tem primeru ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu lahko odgovornosti za taka dejanja priobčitve in dajanja na voljo vsebin, s katerimi se krši avtorska pravica, oproščeni le pod nekaterimi kumulativnimi pogoji, naštetimi v točkah od (a) do (c) te določbe. V skladu s to določbo morajo ponudniki dokazati, da so:
- si po najboljših močeh prizadevali za pridobitev dovoljenja (točka a) in
 - si po najboljših močeh in v skladu z visokimi panožnimi standardi poklicne skrbnosti prizadevali, da bi zagotovili nerazpoložljivost specifičnih del in drugih predmetov varstva, za katere so imetniki pravic ponudnikom storitev zagotovili ustrezne in potrebne informacije (točka b), in v vsakem primeru
 - po prejemu zadostno utemeljenega obvestila imetnikov pravic ravnali hitro, da so odstranili priglašena dela ali druge predmete varstva s svojih spletnih mest ali onemogočili dostop do njih, ter si po najboljših močeh prizadevali preprečiti prihodnja nalaganja na strežnik v skladu s točko (b) (točka c).
- 35 Ta ureditev posebne odgovornosti, uvedena s členom 17(4) Direktive 2019/790, je natančnejše določena in dopolnjena v členu 17, od (5) do (10), te direktive.
- 36 Tako so v členu 17(5) Direktive 2019/790 najprej naštetih elementi, ki jih je treba upoštevati pri ugotavljanju – glede na načelo sorazmernosti – ali ponudnik storitev izpolnjuje svoje obveznosti iz člena 17(4) te direktive.
- 37 Nato je v členu 17(7) Direktive 2019/790 pojasnjeno, da sodelovanje med ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu in imetniki pravic ne sme povzročiti preprečitve razpoložljivosti del ali drugih predmetov varstva, ki jih na strežnik naložijo uporabniki, ki ne kršijo avtorske in sorodnih pravic, tudi kadar za takšna dela ali druge predmete varstva velja izjema ali omejitev. V tej določbi so našteje izjeme in omejitve, na katere se lahko uporabniki v vsaki državi članici sklicujejo. Člen 17(8) te direktive med drugim določa, da uporaba tega člena ne sme pripeljati do splošne

obveznosti nadzora, člen 17(9) te direktive pa med drugim določa, da se uporabnikom zagotovi učinkovit in hiter mehanizem za obravnavanje pritožb in pravnih sredstev, kot so izvensodni načini reševanja sporov, ki dopolnjujejo pravna sredstva.

- 38 Nazadnje, člen 17(10) Direktive 2019/790 določa, da Komisija v sodelovanju z državami članicami organizira dialoge z deležniki, v katerih se razpravlja o najboljših praksah za sodelovanje, pri čemer se posebna pozornost nameni potrebi po iskanju ravnovesja med temeljnimi pravicami in uporabo izjem in omejitev, in da po posvetovanju s temi deležniki izda smernice zlasti v zvezi s sodelovanjem med ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu in imetniki pravic, določenem v členu 17(4) te direktive.

Omejitev uresničevanja pravice do svobode izražanja in obveščanja, ki izhaja iz ureditve odgovornosti, uvedene s členom 17 Direktive 2019/790

- 39 Republika Poljska trdi, da člen 17(4)(b) in (c), in fine, Direktive 2019/790 s tem, da ponudnikom storitev deljenja vsebin na spletu nalaga obveznost, da si po najboljših močeh prizadevajo, prvič, zagotoviti nerazpoložljivost posebnih varovanih vsebin, za katere so imetniki pravic zagotovili ustrezne in potrebne informacije, in drugič, po prejemu zadostno utemeljenega obvestila imetnikov pravic preprečiti, da bi se varovane vsebine v prihodnje nalagale na strežnike, omejuje uresničevanje pravice uporabnikov teh storitev do izražanja in obveščanja, zagotovljene v členu 11 Listine.
- 40 Republika Poljska namreč meni, da bi bili ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu, da bi lahko izpolnili te obveznosti in bili tako upravičeni do oprostitve odgovornosti iz člena 17(4) Direktive 2019/790, zavezani opraviti nadzor nad vsemi vsebinami, ki jih naložijo njihovi uporabniki, preden bi se razširile v javnost. Zato bi morali ti ponudniki, ker ni drugih izvedljivih rešitev, uporabiti orodja za samodejno filtriranje.
- 41 Tak preventivni nadzor pa naj bi pomenil posebej resen poseg v pravico uporabnikov storitev deljenja vsebin na spletu do svobode izražanja in obveščanja, ker, prvič, vključuje tveganje, da bo onemogočen dostop do zakonitih vsebin, in drugič, bi bila nezakonitost in tako onemogočanje dostopa do vsebin samodejno določena z algoritmi, in to celo pred kakršnim koli razširjanjem zadevnih vsebin.
- 42 Republika Poljska poleg tega trdi, da zakonodajalec Unije ne more zanikati svoje odgovornosti za poseg v pravico, zagotovljeno v členu 11 Listine, ker je to neizogibna posledica ureditve odgovornosti, uvedene s členom 17(4) Direktive 2019/790, oziroma posledica, ki so jo institucije Unije predvidele.
- 43 Parlament in Svet ob podpori Kraljevine Španije, Francoske republike in Komisije izpodbijata dejstvo, da je posledica te ureditve odgovornosti omejitev pravice uporabnikov storitev deljenja vsebin na spletu do svobode izražanja in obveščanja, in trdita, da morebitne omejitve te pravice zaradi uvedbe navedene ureditve nikakor ni mogoče pripisati zakonodajalcu Unije.
- 44 Spomniti je treba, da ima v skladu s členom 11 Listine vsakdo pravico do svobodnega izražanja, kar vključuje svobodo mnenja ter sprejemanja in širjenja vesti ali idej brez vmešavanja javnih organov in ne glede na državne meje. Kot izhaja iz Pojasnil k Listini o temeljnih pravicah (UL 2007, C 303, str. 17) in člena 52(3) Listine, sta vsebina in obseg pravic iz člena 11 te Listine enaka kot vsebina in obseg pravic, ki ju določa člen 10 EKČP.

- 45 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da spada izmenjava vesti na spletu prek platform za deljenje vsebin na spletu na področje uporabe člena 10 EKČP in člena 11 Listine.
- 46 V skladu s sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice člen 10 EKČP namreč zagotavlja svobodo izražanja in obveščanja vsakomur in se ne nanaša le na vsebino obvestil, ampak tudi na sredstva njihovega razširjanja, pri čemer vsaka omejitev teh sredstev posega v pravico do sprejemanja in sporočanja obvestil. Kot je poudarilo navedeno sodišče, je danes splet eno od glavnih sredstev posameznikov za uresničevanje njihove pravice do svobode izražanja in obveščanja. Spletna mesta in zlasti platforme za deljenje vsebin na spletu zaradi svoje dostopnosti ter zmožnosti shranjevanja in razširjanja velikih količin podatkov veliko prispevajo k izboljšanju dostopa javnosti do novic in na splošno lajšajo sporočanje obvestil, pri čemer je možnost posameznikov, da svoje mnenje izrazijo na spletu, povsem nov način uresničevanja svobode izražanja (glej v tem smislu ESČP, 1. december 2015, Cengiz in drugi proti Turčiji, CE:ECHR:2015:1201JUD 004822610, točka 52, in ESČP, 23. junij 2020, Vladimir Kharitonov proti Rusiji, CE:ECHR:2020:0623JUD 001079514, točka 33 in navedena sodna praksa).
- 47 Tako je Sodišče v razlagi ureditve odgovornosti, ki temelji na členu 3 Direktive 2001/29 in členu 14 Direktive 2000/31, ki se je uporabljala za ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu, dokler ni začel veljati člen 17 Direktive 2019/790, poudarilo, da je treba ustrezno upoštevati poseben pomen spleta za svobodo izražanja in obveščanja, zagotovljeno s členom 11 Listine, in tako pri izvajanju te ureditve zagotoviti spoštovanje te temeljne pravice (glej v tem smislu sodbo z dne 22. junija 2021, YouTube in Cyando, C-682/18 in C-683/18, EU:C:2021:503, točke 64, 65 in 113).
- 48 Za ugotovitev, ali se z ureditvijo posebne odgovornosti za ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu, uvedeno s členom 17(4) Direktive 2019/790, omejuje uresničevanje pravice uporabnikov teh storitev deljenja do svobode izražanja in obveščanja, je treba najprej ugotoviti, da ta določba temelji na izhodišču, da ti ponudniki ne morejo nujno pridobiti dovoljenja za vse varovane vsebine, ki jih lahko uporabniki teh storitev naložijo na njihove platforme. V tem okviru je treba poudariti, da lahko imetniki pravic prosto določijo, ali in pod kakšnimi pogoji se njihova dela in drugi predmeti varstva lahko uporabljajo. Kot je namreč poudarjeno v uvodni izjavi 61 te direktive, ta ne posega v pogodbeno svobodo in ti imetniki zato nikakor niso zavezani, da ponudnikom storitev deljenja vsebin na spletu izdajo dovoljenje ali licenco za uporabo svojih del.
- 49 V teh okoliščinah morajo ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu, da se izognejo odgovornosti, kadar uporabniki na njihove platforme naložijo nezakonite vsebine, za katere ti ponudniki nimajo dovoljenja imetnikov pravic, dokazati, da so si v smislu člena 17(4)(a) Direktive 2019/790 po najboljših močeh prizadevali za pridobitev takega dovoljenja in da izpolnjujejo vse druge pogoje za oprostitev, določene v členu 17(4)(b) in (c) te direktive.
- 50 V skladu s temi drugimi pogoji obveznosti ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu niso omejene na obveznost iz začetka člena 17(4)(c) Direktive 2019/790, ki je enaka obveznosti, ki jo imajo že na podlagi člena 14(1)(b) Direktive 2000/31, in sicer, da morajo po prejemu zadostno utemeljenega obvestila ravnati hitro, da bi onemogočili dostop do varovanih vsebin, ki so bile predmet obvestila, ali da bi te vsebine odstranili z njihovih platform (glej tudi sodbo z dne 22. junija 2021, YouTube in Cyando, C-682/18 in C-683/18, EU:C:2021:503, točka 116).

- 51 Ti ponudniki si morajo namreč poleg te obveznosti, prvič, v zvezi s posebnimi varovanimi vsebinami, za katere so jim imetniki pravic posredovali upoštevne in potrebne informacije v skladu s členom 17(4)(b) Direktive 2019/790, „po najboljših močeh in v skladu z visokimi panožnimi standardi poklicne skrbnosti prizadeva[t]i, da bi zagotovili nerazpoložljivost“ teh vsebin.
- 52 Drugič, v zvezi z varovanimi vsebinami, za katere so imetniki pravic po tem, ko so bile dane na voljo javnosti, podali zadostno utemeljeno obvestilo, si morajo ti ponudniki v skladu s členom 17(4)(c), in fine, Direktive 2019/790 „po najboljših močeh prizadeva[t]i preprečiti prihodnja nalaganja na strežnik v skladu s točko (b)“ te določbe.
- 53 Iz besedila in sistematike člena 17(4)(b) in (c) Direktive 2019/790 je torej razvidno, da ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu, da bi bili upravičeni do oprostitve odgovornosti in ob upoštevanju izjeme, določene za nove ponudnike v členu 17(6) te direktive, niso zavezani le, da ravnajo hitro, da na svojih platformah prenehajo s konkretnimi kršitvami avtorskih pravic po tem, ko so bile te storjene in so jih imetniki pravic o tem obvestili z zadostno utemeljenim obvestilom, ampak si morajo po prejemu tega obvestila ali če so jim ti imetniki pred kršitvijo avtorske pravice zagotovili ustrezne in potrebne informacije „po najboljših močeh in v skladu z visokimi panožnimi standardi poklicne skrbnosti prizadeva[t]i“, da do takih kršitev ne pride oziroma da se take kršitve ne ponovijo. Tako kot trdi Republika Poljska, morajo ti ponudniki zaradi zadnjenavedenih obveznosti zato dejansko opraviti predhoden nadzor nad vsebinami, ki jih uporabniki želijo naložiti na njihove platforme, če so od imetnikov pravic prejeli informacije ali obvestilo iz tega člena 17(4)(b) in (c).
- 54 Poleg tega, kot je generalni pravobranilec navedel v točkah od 57 do 69 sklepnih predlogov, so ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu – odvisno od števila naloženih datotek in vrste zadevnega varovanega predmeta ter v mejah, določenih v členu 17(5) Direktive 2019/790 – zavezani uporabiti orodja za samodejno prepoznavanje in filtriranje. Natančneje, niti toženi instituciji niti intervenientke na obravnavi pred Sodiščem niso znale navesti drugih možnosti za nadomestitev takih orodij.
- 55 S takšnima predhodnima nadzorom in filtriranjem pa se lahko omeji pomembno sredstvo za razširjanje vsebin na spletu in se torej z njima omeji pravica, zagotovljena v členu 11 Listine.
- 56 Poleg tega je to omejitev v nasprotju s trditvami toženih institucij mogoče pripisati zakonodajalcu Unije, saj je neposredna posledica ureditve posebne odgovornosti, ki je bila za ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu uvedena s členom 17(4) Direktive 2019/790.
- 57 Prav tako so v členu 17(5) te direktive izrecno navedene „obveznosti iz odstavka 4“ tega člena, ki so naložene navedenim ponudnikom, v njem pa so naštet tudi elementi, ki jih je treba upoštevati pri ugotavljanju, ali je ta ponudnik ob upoštevanju načela sorazmernosti te obveznosti „izpolnil“.
- 58 Zato je treba ugotoviti, da se z ureditvijo posebne odgovornosti, ki je bila s členom 17(4) Direktive 2019/790 uvedena za ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu, omejuje uresničevanje pravice uporabnikov teh storitev deljenja do izražanja in obveščanja, zagotovljena v členu 11 Listine.

Utemeljitev omejitve uresničevanja pravice do svobode izražanja in obveščanja, ki izhaja iz ureditve odgovornosti, uvedene s členom 17 Direktive 2019/790

- 59 Republika Poljska trdi, da omejitev uresničevanja te temeljne pravice uporabnikov storitev deljenja vsebin na spletu, ki je posledica ureditve odgovornosti, uvedene s členom 17 Direktive 2019/790, ne izpolnjuje zahtev iz člena 52(1) Listine.
- 60 Republika Poljska namreč meni, da v tem členu 17 ni jamstev, s katerimi bi bilo mogoče zagotoviti spoštovanje bistvene vsebine navedene temeljne pravice in načela sorazmernosti pri izvajanju obveznosti iz člena 17(4)(b) in (c), in fine, Direktive 2019/790. Natančneje, v teh določbah naj ne bi bilo nobenega jasnega in natančnega pravila glede načina, kako morajo ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu izpolniti te obveznosti, kar naj bi jim dalo „proste roke“ za vzpostavitev mehanizmov predhodnega nadzora in filtriranja, s katerimi se krši pravica uporabnikov teh storitev do svobode izražanja in obveščanja. Poleg tega naj se s členom 17, od (7) do (9), te direktive ne bi bilo mogoče izogniti temu, da bi se pri izvajanju navedenih obveznosti samodejno onemogočil dostop do zakonitih vsebin oziroma da bi bilo njihovo razširjanje v javnost vsaj bistveno odloženo, pri čemer bi obstajala nevarnost, da bi te vsebine pred svojim razširjanjem izgubile vsakršno zanimivost in informativno vrednost.
- 61 Zakonodajalec Unije naj bi s sprejetjem ureditve odgovornosti, določene v členu 17 navedene direktive, kršil pravično ravnovesje med varstvom imetnikov pravic in varstvom uporabnikov storitev deljenja vsebin na spletu, in sicer še toliko bolj, ker bi bilo cilje te ureditve odgovornosti mogoče v veliki meri doseči že z drugimi pogoji iz člena 17(4) te direktive.
- 62 Parlament in Svet ob podpori Kraljevine Španije, Francoske republike in Komisije izpodbijata trditve Republike Poljske in zlasti trdita, da je v členu 17 Direktive 2019/790 popolna ureitev jamstev, s katero se ohranjata pravica uporabnikov storitev deljenja vsebin na spletu do svobode izražanja in obveščanja ter pravično ravnovesje med zadevnimi pravicami in interesi.
- 63 Ugotoviti je treba, da mora biti v skladu s členom 52(1) Listine kakršno koli omejevanje uresničevanja pravic in svoboščin, ki jih priznava Listina, predpisano z zakonom in spoštovati bistveno vsebino teh pravic in svoboščin. Ob upoštevanju načela sorazmernosti so omejitve dovoljene samo, če so potrebne in če dejansko ustrezajo ciljem splošnega interesa, ki jih priznava Unija, ali če so potrebne zaradi zaščite pravic in svoboščin drugih.
- 64 Sodišče je v zvezi s tem ugotovilo, da zahteva, da mora biti kakršno koli omejevanje uresničevanja temeljnih pravic predpisano z zakonom, pomeni, da mora biti v aktu, ki omogoča poseg v te pravice, opredeljen obseg omejitve uresničevanja zadevne pravice (glej v tem smislu sodbo z dne 16. julija 2020, Facebook Ireland in Schrems, C-311/18, EU:C:2020:559, točka 175 in navedena sodna praksa).
- 65 V zvezi s spoštovanjem načela sorazmernosti, to načelo zahteva, da omejitve pravic in svoboščin iz Listine, ki so med drugim lahko posledica pravnih aktov Unije, ne smejo preseči tega, kar je primerno in potrebno za uresničitev zastavljenih legitimnih ciljev ali za zaščito pravic in svoboščin drugih, pri čemer je treba pri več primernih ukrepih izbrati najmanj omejevalnega, povzročene neugodnosti pa ne smejo biti nesorazmerne s cilji, ki se jim sledi (glej v tem smislu sodbi z dne 13. marca 2019, Poljska/Parlament in Svet, C-128/17, EU:C:2019:194, točka 94 in navedena sodna praksa, in z dne 17. decembra 2020, Centraal Israëlitisch Consistorie van België in drugi, C-336/19, EU:C:2020:1031, točka 64 in navedena sodna praksa).

- 66 Poleg tega mora biti presoja spoštovanja načela sorazmernosti, kadar gre za več temeljnih pravic in načel, določenih v Pogodbah, opravljena ob spoštovanju potrebnih uskladitev zahtev, povezanih z varstvom različnih zadevnih pravic in načel, ter pravičnega ravnovesja med njimi (glej v tem smislu sodbo z dne 17. decembra 2020, Centraal Israëlitisch Consistorie van België in drugi, C-336/19, EU:C:2020:1031, točka 65 in navedena sodna praksa).
- 67 Da se zagotovi spoštovanje zahteve po sorazmernosti morajo biti poleg tega v ureditvi, s katero se posega v temeljne pravice, določena jasna in natančna pravila o obsegu in uporabi zadevnega ukrepa, s katerimi so določene minimalne zahteve, da imajo osebe, katerim se uresničevanje teh pravic omejuje, na voljo zadostna jamstva, ki jim omogočajo učinkovito varstvo pred nevarnostmi zlorabe. V tej ureditvi mora biti zlasti določeno, v kakšnih okoliščinah in pod katerimi pogoji se lahko tak ukrep sprejme, s čimer se zagotovi, da je poseg omejen na nujno potrebno. Nujnost razpolaganja s takimi jamstvi je toliko pomembnejša, če je poseg posledica samodejnega postopka (glej v tem smislu sodbo z dne 16. julija 2020, Facebook Ireland in Schrems, C-311/18, EU:C:2020:559, točka 176 in navedena sodna praksa).
- 68 V zvezi z omejitvijo uresničevanja pravice do svobode izražanja in obveščanja, kot je ta v obravnavani zadevi, iz sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice med drugim izhaja, da čeprav člen 10 EKČP sam po sebi ne prepoveduje vsakršne predhodne omejitve nekega sredstva za razširjanje, pa take omejitve pomenijo tako veliko nevarnost za spoštovanje te temeljne pravice, da morajo biti umeščene v posebno strog pravni okvir (ESČP, 18. december 2012, Ahmet Yildum proti Turčiji, CE:ECHR:2012:1218JUD000311110, točki 47 in 64 ter navedena sodna praksa).
- 69 Ob upoštevanju teh preudarkov je treba preizkusiti, ali omejitev uresničevanja pravice uporabnikov storitev deljenja vsebin na spletu do svobode izražanja in obveščanja iz člena 11 Listine, ki izhaja iz ureditve odgovornosti za ponudnike teh storitev deljenja, uvedene s členom 17(4) Direktive 2019/790, izpolnjuje zahteve iz člena 52(1) Listine. Pri tem preizkusu se ne sme upoštevati le člen 17(4) ločeno, ampak je treba upoštevati tudi določbe, ki natančneje opredeljujejo in dopolnjujejo to ureditev, zlasti člen 17, od (7) do (10), te direktive. Poleg tega je treba upoštevati legitimni cilj, ki se uresničuje z vzpostavitvijo te ureditve, in sicer varstvo oseb, ki so imetniki avtorske in sorodnih pravic, ki so kot pravice intelektualne lastnine zagotovljene s členom 17(2) Listine.
- 70 V tem okviru je treba spomniti, da je treba v skladu s splošnim načelom razlage akt Unije, če je le mogoče, razlagati tako, da se ne vznemirja dvom o njegovi veljavnosti, in v skladu z vsem primarnim pravom ter predvsem z določbami Listine. Če se besedilo sekundarnega prava Unije lahko razlaga na več načinov, je torej treba dati prednost tisti razlagi, po kateri bo določba v skladu s primarnim pravom, ne pa tisti, na podlagi katere bo ugotovljena nezdržljivost s tem pravom (sodba z dne 14. maja 2019, M in drugi (Preklic statusa begunca), C-391/16, C-77/17 in C-78/17, EU:C:2019:403, točka 77 in navedena sodna praksa).
- 71 Poleg tega se ta preizkus z vidika zahtev iz člena 52(1) Listine nanaša na ureditev posebne odgovornosti ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu, kot je bila uvedena s členom 17(4) Direktive 2019/790, kar ne vpliva na vsak preizkus, ki bi se pozneje lahko opravil glede določb, ki so jih države članice sprejele za prenos te direktive, ali ukrepov, ki so jih ti ponudniki določili za uskladitev s to ureditvijo.

- 72 V okviru tega preizkusa je treba na prvem mestu ugotoviti, da je omejitev uresničevanja pravice uporabnikov storitev deljenja vsebin na spletu do svobode izražanja in obveščanja predpisana z zakonom, saj izhaja iz obveznosti, ki so ponudnikom teh storitev naložene z določbo akta Unije, in sicer, kot je bilo navedeno v točki 53 te sodbe, s členom 17(4)(b) in (c), in fine, Direktive 2019/790.
- 73 Ta določba sicer res ne določa konkretnih ukrepov, ki jih morajo ti ponudniki storitev sprejeti za zagotovitev nerazpoložljivosti posebnih varovanih vsebin, za katere so imetniki pravic zagotovili ustrezne in potrebne informacije, ali za preprečitev, da bi se varovane vsebine, za katere so ti imetniki podali zadostno utemeljeno obvestilo, na strežnik naložile v prihodnosti. Navedena določba je omejena na to, da navedenim ponudnikom storitev nalaga, naj si v zvezi s tem „po najboljših močeh prizadevajo“, in to „v skladu z visokimi panožnimi standardi poklicne skrbnosti“. V skladu s pojasnili Parlamenta in Sveta se želi z isto določbo zagotoviti, da se tako naložene obveznosti lahko prilagodijo okoliščinam posameznega primera različnih ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu ter razvoju panožnih praks in razpoložljivih tehnologij.
- 74 Vendar v skladu s sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice zahteva, v skladu s katero mora biti vsaka omejitev uresničevanja temeljne pravice predpisana z zakonom, ne izključuje možnosti, da je besedilo ureditve, v kateri je ta omejitev, dovolj ohlapno, da se lahko prilagodi spremembam položajev (glej v tem smislu ESČP, 16. junij 2015, Delfi AS proti Estoniji, CE:ECHR:2015:0616JUD 006456909, točka 121 in navedena sodna praksa).
- 75 Dalje, kar zadeva obveznost, ki jo imajo ponudniki spletnih storitev, da sprejmejo ukrepe, s katerimi se pri uporabi njihovih storitev zagotovi spoštovanje avtorske pravice, se lahko, odvisno od primera, izkaže, da je za spoštovanje svobode gospodarske pobude teh ponudnikov storitev, ki je zagotovljena s členom 16 Listine, in pravičnega ravnovesja med njo, pravico uporabnikov njihovih storitev do svobode izražanja in obveščanja iz člena 11 Listine ter pravico imetnikov pravic do intelektualne lastnine, zavarovano v članu 17(2) Listine, treba navedenim ponudnikom storitev prepustiti skrb za določitev konkretnih ukrepov, ki jih je treba sprejeti za doseg želenega cilja, zato se lahko ti odločijo za sprejetje ukrepov, ki so glede na razpoložljive vire in zmogljivosti najbolj primerni ter ki so v skladu s preostalimi obveznostmi in izzivi, s katerimi se soočajo pri opravljanju svoje dejavnosti (glej v tem smislu sodbo z dne 27. marca 2014, UPC Telekabel Wien, C-314/12, EU:C:2014:192, točka 52).
- 76 Na drugem mestu je treba ugotoviti, da omejevanje uresničevanja pravice uporabnikov storitev deljenja vsebin na spletu do svobode izražanja in obveščanja v skladu s členom 52(1) Listine spoštuje bistveno vsebino pravice do svobode izražanja in obveščanja iz člena 11 Listine.
- 77 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da člen 17(7), prvi pododstavek, Direktive 2019/790 izrecno določa, da „sodelovanje med ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu in imetniki pravic ne sme povzročiti preprečitve razpoložljivosti del ali drugih predmetov varstva, ki jih na strežnik naložijo uporabniki, ki ne kršijo avtorske in sorodnih pravic, tudi kadar za takšna dela ali druge predmete varstva velja izjema ali omejitev“ teh pravic.
- 78 Člen 17(7), prvi pododstavek – kot je razvidno iz njegovega jasnega besedila – v nasprotju s členom 17(4)(b) in (c), in fine, Direktive 2019/790 ni omejen na zahtevo, da si morajo ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu v zvezi s tem „po najboljših močeh prizadeva[t]i“, ampak je z njim določen natančen rezultat, ki ga je treba doseči.

- 79 Poleg tega je v členu 17(9), tretji pododstavek, Direktive 2019/790 poudarjeno, da ta direktiva „na noben način ne vpliva na zakonite načine uporabe, kot so načini uporabe na podlagi izjem ali omejitev iz prava Unije“.
- 80 Iz člena 17(7) in (9) Direktive 2019/790 ter uvodnih izjav 66 in 70 te direktive tako jasno izhaja, da je zakonodajalec Unije za varstvo pravice uporabnikov storitev deljenja vsebin na spletu do svobode izražanja in obveščanja, določene v členu 11 Listine, ter pravičnega ravnovesja med različnimi zadevnimi pravicami in interesi določil, da ponudniki teh storitev zaradi izvajanja obveznosti, ki so jim naložene s členom 17(4)(b) in (c), in fine, te direktive, ne smejo sprejeti ukrepov, ki bi vplivali na bistveno vsebino te temeljne pravice uporabnikov, ki na njihovih platformah delijo vsebine, s katerimi se ne kršijo avtorska ali sorodne pravice.
- 81 Direktiva 2019/790 je poleg tega v zvezi s tem usklajena s sodno prakso Sodišča, v skladu s katero morajo ukrepi, ki jih sprejmejo ponudniki, kot so ti iz postopka v glavni stvari, spoštovati pravico uporabnikov spleta do svobode izražanja in obveščanja ter morajo biti med drugim jasno usmerjeni, da se z njimi omogoči učinkovito varstvo avtorske pravice in da ne vplivajo na uporabnike, ki storitve teh ponudnikov uporabljajo zakonito (glej v tem smislu sodbo z dne 27. marca 2014, UPC Telekabel Wien, C-314/12, EU:C:2014:192, točki 55 in 56).
- 82 Na tretjem mestu je treba v okviru preizkusa sorazmernosti iz člena 52(1) Listine najprej ugotoviti, da omejitev uresničevanja pravice uporabnikov storitev deljenja vsebin na spletu do svobode izražanja in obveščanja, navedena v točki 69 te sodbe, ustreza potrebi po varstvu pravic in svoboščin drugih v smislu člena 52(1) Listine, in sicer v obravnavanem primeru potrebi po varstvu intelektualne lastnine, zagotovljene s členom 17(2) Listine. Z obveznostmi, ki so v členu 17 Direktive 2019/790 naložene ponudnikom storitev deljenja vsebin na spletu, iz katerih izhaja ta omejitev, se namreč želi zagotoviti, kot je razvidno zlasti iz uvodnih izjav 2, 3 in 61 Direktive 2019/790, varstvo pravic intelektualne lastnine z oblikovanjem dobro delujočega in pravičnega trga za avtorsko pravico. V okviru storitev deljenja vsebin na spletu pa je varstvo avtorske pravice do neke mere nujno povezano z omejitvijo uresničevanja pravice uporabnikov do svobode izražanja in obveščanja.
- 83 Dalje, mehanizem odgovornosti iz člena 17(4) Direktive 2019/790 ni le primeren, ampak je tudi nujen za zadovoljitev potrebe po varstvu pravic intelektualne lastnine. Natančneje, čeprav bi bil alternativni mehanizem, ki ga je predlagala Republika Poljska, v skladu s katerim bi imeli ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu le obveznosti iz člena 17(4)(a) in iz začetka odstavka člena 4(c), sicer res mehanizem, s katerim bi se manj omejevalo uresničevanje pravice do svobode izražanja in obveščanja, pa ta alternativni mehanizem z vidika varstva pravic intelektualne lastnine ne bi bil tako učinkovit, kot je ta, ki ga je določil zakonodajalec Unije.
- 84 Nazadnje, ugotoviti je treba, da se z obveznostmi, ki jih imajo na podlagi člena 17(4) Direktive 2019/790 ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu, pravica uporabnikov teh storitev do svobode izražanja in obveščanja ne omejuje nesorazmerno.
- 85 Namreč, prvič, kot je generalni pravobranilec navedel v točkah 164, 165 in od 191 do 193 sklepnih predlogov, iz člena 17(7) in (9) Direktive 2019/790 ter iz uvodnih izjav 66 in 70 te direktive izhaja, da je zakonodajalec Unije za preprečitev nevarnosti, ki za pravico uporabnikov storitev deljenja vsebin na spletu do svobode izražanja in obveščanja nastane zlasti z uporabo orodij za samodejno prepoznavanje in filtriranje, v smislu sodne prakse, navedene v točki 67 te sodbe, določil jasno in

natančno omejitev za ukrepe, ki se lahko sprejmejo ali zahtevajo pri izvajanju obveznosti iz člena 17(4)(b) in (c), in fine, Direktive 2019/790, s tem da je izrecno izključil ukrepe, s katerimi se filtrira ali onemogoči nalaganje zakonitih vsebin na strežnik.

- 86 V tem okviru je treba spomniti, da je Sodišče že imelo priložnost ugotoviti, da sistem filtriranja, za katerega bi obstajala nevarnost, da ne bi zadostno razlikoval med zakonitimi in nezakonitimi vsebinami, zaradi česar bi se z njegovo uporabo lahko onemogočila priobčitev zakonitih vsebin, ne bi bil v skladu s pravico do svobode izražanja in obveščanja, zagotovljeno v členu 11 Listine, ter se z njim ne bi spoštovalo pravično ravnovesje med to pravico in pravico do intelektualne lastnine. Sodišče je v zvezi s tem poudarilo, da je odgovor na vprašanje, ali je prenos zakonit, odvisen tudi od uporabe z zakonom določenih izjem za avtorsko pravico, ki se od države članice do države članice razlikujejo. Poleg tega so lahko nekatera dela v nekaterih državah članicah v prosti uporabi ali pa so jih zadevni avtorji neodplačno dali na voljo na spletu (glej v tem smislu sodbo z dne 16. februarja 2012, SABAM, C-360/10, EU:C:2012:85, točki 50 in 51 ter navedena sodna praksa).
- 87 Drugič, v zvezi z izjemami in omejitvami avtorske pravice, s katerimi se urejajo pravice v korist uporabnikov varovanih del ali drugih predmetov varstva ter s katerimi se želi zagotoviti pravično ravnovesje med temeljnimi pravicami teh uporabnikov in imetnikov pravic (glej v tem smislu sodbo z dne 29. julija 2019, Funke Medien NRW, C-469/17, EU:C:2019:623, točka 70 in navedena sodna praksa), je treba ugotoviti, da člen 17(7), drugi pododstavek, Direktive 2019/790 državam članicam nalaga, da zagotovijo, da lahko uporabniki v vsaki državi članici naložijo na strežnik in dajo na voljo vsebine, ki jih ustvarijo uporabniki za posebne namene citatov, kritike, ocene, karikature, parodije ali pastiša. Kot je razvidno iz uvodne izjave 70 te direktive, je zakonodajalec Unije namreč menil, da je treba te izjeme in omejitve, ki so v členu 5 Direktive 2001/29 navedene med neobveznimi izjemami in omejitvami, zaradi njihovega posebnega pomena za svobodo izražanja in umetniško svobodo ter s tem za navedeno pravično ravnovesje določiti kot obvezne, da se uporabnikom v zvezi s tem zagotovi enotno varstvo v celotni Uniji.
- 88 Poleg tega člen 17(9), četrti pododstavek, Direktive 2019/790 z istim ciljem zagotoviti pravice uporabnikov, ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu zavezuje, da svoje uporabnike v splošnih pogojih uporabe obvestijo, da lahko uporabljajo dela in druge predmete varstva v skladu z izjemami ali omejitvami avtorske in sorodnih pravic, določenimi v pravu Unije.
- 89 Tretjič, z okoliščino, da se lahko odgovornost ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu za zagotovitev nerazpoložljivosti nekaterih vsebin v skladu s členom 17(4)(b) in (c), in fine, Direktive 2019/790 uveljavlja le, če jim zadevni imetniki pravic posredujejo upoštevne in potrebne informacije v zvezi s temi vsebinami, se varuje uresničevanje pravice do svobode izražanja in obveščanja. Posredovanje informacij je namreč nedvomno prvi pogoj za morebitno ugotovitev te odgovornosti ponudnikov storitev, zato ti brez takih informacij ne bodo smeli onemogočiti dostopa do zadevnih vsebin.
- 90 Četrto, člen 17(8) Direktive 2019/790 s tem, da tako kot člen 15(1) Direktive 2000/31 določa, da uporaba tega člena 17 ne sme pripeljati do splošne obveznosti nadzora, določa dodatno jamstvo za spoštovanje pravice uporabnikov storitev deljenja vsebin na spletu do svobode izražanja in obveščanja. Zaradi tega pojasnila se ponudnikom teh storitev namreč ne sme naložiti, da preprečijo nalaganje ali dajanje na voljo javnosti vsebin, v zvezi s katerimi bi morali ti ponudniki za ugotovitev njihove nezakonnosti opraviti neodvisno presojo vsebine glede na informacije, ki so

jih posredovali imetniki pravic, ter glede na morebitne izjeme in omejitve avtorskih pravic (glej po analogiji sodbo z dne 3. oktobra 2019, Glawischnig-Piesczek, C-18/18, EU:C:2019:821, točke od 41 do 46).

- 91 Natančneje, kot je poudarjeno v uvodni izjavi 66 Direktive 2019/790, ni izključeno, da je v nekaterih primerih razpoložljivost nedovoljenih vsebin mogoče preprečiti le, če imetnik pravice o tem obvesti ponudnika. Poleg tega je Sodišče v zvezi s takim obvestilom ugotovilo, da mora to vsebovati dovolj elementov, da se lahko ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu brez poglobljene pravne preučitve prepriča o nezakonnosti zadevne priobčitve vsebine in združljivosti morebitne odstranitve te vsebine s svobodo izražanja in obveščanja (sodba z dne 22. junija 2021, YouTube in Cyando, C-682/18 in C-683/18, EU:C:2021:503, točka 116).
- 92 V tem okviru je treba spomniti, da je varstvo pravice intelektualne lastnine sicer res določeno v členu 17(2) Listine, vendar pa niti iz te določbe niti iz sodne prakse Sodišča nikakor ne izhaja, da je taka pravica nedotakljiva in da mora biti zato njeno varstvo absolutno (sodba z dne 29. julija 2019, Funke Medien NRW, C-469/17, EU:C:2019:623, točka 72 in navedena sodna praksa).
- 93 Petič, s členom 17(9), prvi in drugi pododstavek, Direktive 2019/790 je – poleg jamstev, ki so določena v členu 17(7) in (8) te direktive – uvedenih več procesnih jamstev, s katerimi se varuje pravica uporabnikov storitev deljenja vsebin na spletu do svobode izražanja in obveščanja, če bi ponudniki teh storitev kljub jamstvu, določenim v zadnjenavedenih določbah, vseeno po pomoti ali neutemeljeno onemogočili dostop do zakonitih vsebin.
- 94 Tako je iz člena 17(9), prvi in drugi pododstavek, ter uvodne izjave 70 Direktive 2019/790 razvidno, da je zakonodajalec Unije menil, da je pomembno zagotoviti, da ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu uvedejo mehanizem za hitro in učinkovito obravnavanje pritožb in pravnih sredstev, da se omogoči zakonita uporaba del ali drugih predmetov varstva in zlasti tista, ki je zajeta z izjemami in omejitvami avtorske pravice, s katerimi se varuje svoboda izražanja in umetniška svoboda. V skladu s temi določbami morajo imeti uporabniki možnost vložiti pritožbo, če menijo, da je bil dostop do vsebine, ki so jo naložili, neupravičeno onemogočen ali da je bila taka vsebina odstranjena. Vsako pritožbo je treba obravnavati brez nepotrebnega odlašanja in obravnavati jo mora fizična oseba. Kadar imetniki pravic zahtevajo, da ponudniki storitev sprejmejo ukrepe v zvezi z vsebinami, ki so jih na strežnik naložili uporabniki, na primer tako, da onemogočijo dostop do teh vsebin ali jih odstranijo, morajo biti njihovi zahtevki ustrezno obrazloženi.
- 95 Poleg tega morajo države članice v skladu s temi določbami zagotoviti, da imajo uporabniki dostop do mehanizmov izvensodnega reševanja sporov, ki omogočajo nepristransko reševanje sporov, in do učinkovitih pravnih sredstev. Natančneje, države članice morajo zagotoviti, da imajo uporabniki dostop do sodišča ali drugega pristojnega pravosodnega organa za uveljavljanje izjeme od avtorske in sorodnih pravic ali njihove omejitve.
- 96 Šestič, člen 17(10) Direktive 2019/790 dopolnjuje sistem jamstev iz člena 17, od (7) do (9), te direktive tako, da Komisijo pooblašča, da v sodelovanju z državami članicami organizira dialoge med deležniki, v katerih se razpravlja o najboljših praksah za sodelovanje med ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu in imetniki pravic, ter da ob upoštevanju rezultata teh dialogov in po posvetovanju z deležniki, vključno z organizacijami uporabnikov, izda smernice za uporabo člena 17 te direktive, zlasti odstavka 4 tega člena.

- 97 V členu 17(10) Direktive 2019/790 je v zvezi s tem izrecno poudarjeno, da se pri razpravi o najboljših praksah med drugim posebna pozornost nameni potrebi po iskanju ravnovesja med temeljnimi pravicami ter uporabo izjem in omejitev. Poleg tega imajo organizacije uporabnikov za namene dialogov z deležniki dostop do ustreznih informacij ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu o delovanju njihovih praks v zvezi s členom 17(4) te direktive.
- 98 Iz ugotovitev, navedenih v točkah od 72 do 97 te sodbe, izhaja, da je zakonodajalec Unije za obveznost ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu, da nad vsebinami, ki jih želijo uporabniki naložiti na njihove platforme, pred njihovim razširjanjem v javnost opravijo nadzor, ki izhaja iz ureditve posebne odgovornosti, uvedene s členom 17(4) Direktive 2019/790, in zlasti iz pogojev za izvzetje iz člena 17(4)(b) in (c), in fine, te direktive – v nasprotju s trditvami Republike Poljske – določil primerna jamstva, da je v skladu s členom 52(1) Listine zagotovil spoštovanje pravice uporabnikov teh storitev do svobode izražanja in obveščanja, zagotovljene v členu 11 Listine, ter pravično ravnovesje med to pravico in pravico do intelektualne lastnine, varovano s členom 17(2) Listine.
- 99 Države članice morajo pri prenosu člena 17 Direktive 2019/790 v svojo nacionalno zakonodajo paziti, da se oprejo na razlago te določbe, v skladu s katero se lahko zagotovi pravično ravnovesje med različnimi temeljnimi pravicami, varovanimi z Listino. Dalje, organi in sodišča držav članic morajo pri sprejemanju ukrepov za prenos navedene določbe ne le razlagati svojo nacionalno zakonodajo v skladu z isto določbo, ampak morajo tudi zagotoviti, da se ne oprejo na tako razlago te določbe, ki bi bila v nasprotju z navedenimi temeljnimi pravicami ali z drugimi splošnimi načeli prava Unije, kot je načelo sorazmernosti (glej v tem smislu sodbo z dne 29. januarja 2008, *Promusicae*, C-275/06, EU:C:2008:54, točka 68).
- 100 Na podlagi navedenega je treba edini tožbeni razlog, ki ga je Republika Poljska navedla v utemeljitev tožbe, in zato tudi to tožbo zavrni.

Stroški

- 101 V skladu s členom 138(1) Poslovnika se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki. Parlament in Svet sta predlagala, naj se Republiki Poljski naloži plačilo stroškov, in ker ta s predlogi ni uspela, se ji naloži plačilo stroškov.
- 102 V skladu s členom 140(1) Poslovnika nosijo Kraljevina Španija, Francoska republika, Portugalska republika in Komisija vsaka svoje stroške.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

1. Tožba se zavrne.

2. Republiki Poljski se naloži plačilo stroškov.

3. Kraljevina Španija, Francoska republika, Portugalska republika in Evropska komisija nosijo vsaka svoje stroške.

Podpisi